

Kas rajad Kreutzwaldi sünnikohta rohtuvad?

22. augusti „Virumaa Teatajas“ ilmunud uudis „Maakonnan korrastatakse vanu prügilaid“ tõi allakirjutanule kirja Kadrina mailt. Uudises oli juttu sellest, et Kadrina vald likvideeris viis oma suuremat prügimäge ja loodab edaspidi toime tulla kahe abil. Kirja autor aga arwab, et vaevalt sealne vald vaid kahe prügimäega hakkama saab. „Pöösa alla, tee äärde prügi loopijaist ei maksa rääkidagi; seda tehakse ikka ja alati,“ leiab ta.

Kirja saatja märgib, et Kadrina vallas on niisugune ilus paik, nagu Kreutzwaldi sünnikodu, kuhu võiks iga eestlase jalg kordki elus astuda. Kunagi läks sinna juurde ilus tee, aga nüüd on lugu üpris hull. „See on nii kõrvaline paik, et ega valla saksad sinna seiklema kipugi,“ arwab kirja autor. Ta lisab, et on endine sealtkandi poiss ja jätkab: „Sõitsime juulikuus oma sugulastega neid radu ja olime šokis. Esiteks see, et Kreutzwaldi mäile saab ainult läbi sõnniku. Kuivaga pole viga, aga meie jäime äikese alla ja suplesime selges seavirtsas. Seda olen ennegi kuulnud, et mälestusmärgi juurde ei pääse lapsed ekskursioonilegi, teisel pool teed koer ketis ees.“

Lauluisa sünnikohta ei satuta just tihti

Avo Seidelberg

Lauluisa mälestusmärgi ümbrus näeb siiski parem välja, kui sissesõit sinna.

Käisin Jõeperes koos Kadriina valla looduskaitsetalituse juhataja Arvi Põltaasaga. Koigepealt peab lisama, et olgu teistega, kuidas on, kuid talituse juhatajale on see kant küll hästi tuttav. Tõsiasi on aga see, et sissesõit lauluisa sünnipaika jätab tõesti süngevõitu mulje. Ja niimoodi on see olnud juba hulk aega.

Arvatavasti saab ja võib looduskaitse ka talunikule tema maal teatud ettekirjutusi teha. Põltaas lausub, et tal on majaperemehega kokkulepe: kui uus laut teest eemal valmis saab, paraneb kindlasti ka sönnikukäitlus. Vald tahaks tee täiteks vedada kruusa, et sissesõitu parandada. Paraku on seda tööd rahanappuse tõttu edasi lükatud. Lauluisa mälestusmärk ja selle ümbrus jätvavad parema mulje, kui just lehmakoogid läheduses välja arvata.

Põhjus on selles, et maa-mees mõtleb ja vaatab elule teisiti kui linlane ja kauge-malt tulnu.

Tundub nii, et Kreutzwal-di mälestusmärgi juurde ei satuta viimasel ajal eriti tih-

ti. Neeruti maastikuala huviorbiidist jääb ta ilmselt kõrvale. Praegu on atraktiivsem sõna ja koht Pariisi küla.

Kedagi vägisi kultuuriloolisi kohti külastama ei panegi. Niisuguste kohtade külastamisel ja huvil nende vastu on tõusud ja mõõnad. Raske on ka hinnangut anda sellele, kui suurt huvi pakub 1953. aastal püstitatud ja tolleagset pitsarit kandev mälestusmärk edaspidi. Arvi Põltaasa väitel on plaanis siiski tellida Jäneda kooli aiandusarhitektidelt edaspidi kavand mälestusmärgi ümbruse kujundamiseks. Plaan tervikuna on seotud Neeruti turismiprogrammi väljatöötamisega. Ja kui niimoodi edasi arutleda, siis pole turistid ka talunikule vahest mitte ainult tüliks, vaid teatud tuluks.

Risustamine, mida keegi nagu ei teaksi

Veel kõneleb kirja autor sealt edasi endisele veneaegsele polügoonile viivast teest.

Tema arvamusel on polügoon tõeline sulide paradiis. Koige hullem on sinna prügivedamine. Kas vald teab, mis koormad sinna sõidavad? Seal leidub pabereid ja riidehilpe, söökladokumente, autode numbreid ja teemärke.

Soovitan siinkohal lugejatele, kellel samalaadseid tähelepanekuid, anda neist teatada ka valda või maavalitsuse keskkonnaosakonda, mitte ainult ajalehetoi metusele. Tulemus oleks ilmselt tõhusam. Meie otsisime, kuid teed prügi mahapaneku kohta ei leidnud.

Mis puutub prügimägede likvideerimisse ja korrastamisse, siis see, mis seni ette võetud Kadriina külje all Vana-Kadriina prügimäel või Kihlevere läheduses või mujalgi, väärrib igal juhul tähelepanu ja toetust. Kahju, et inimesed satuvad niisugustesse paikadesse nüüd harva ja silma hakkab loomulikult rohkem see, mis veel laakil.

Valdo Einmann